

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravnštvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Bilanca vrh bilance!

Izvrševalni odbor »narodno-poredne« hoče po vsej sili priboriti si v svetovni zgodovini ime talmi-ekonomov, in zato pisarijo in dopisujejo o vseh mogočih bilancah, kjer kažejo svojo duševno borniranost v narodno-gospodarskih zadevah. Ljudje pa, ki žive onstran meje naše deželice in ne poznajo razmer, kličejo smrt in pogin tem presnetim »klerikalcem«, ki se nočejo udati silnemu racionalizmu v dr. Tume et consortes. Sedaj »Centrifuga«, sedaj dr. Šušteršič, sedaj »Ljubljansko Ljudsko Posojilnico«, vse povprek preštudirajo in kritizujejo, da bi le sebe povzdignili v deveta nebesa, kakor je to že sploh obče znana navada »narodno-poredne« korifeje.

V zadnji »Soči« pilijo ljubljansko »Ljudsko Posojilnico« in pridejo do zaključka, da je ista mnogo, mnogo manj sigurna, nego goriška »Ljudska Posojilnica«, ker je imela prva pri prometu K 24.185.294-76 le K 20.555-12 čistega dobička, dočim je imela poslednja že pri prometu K 2.221.000— čistega dobička K 19.000—. Ti presneti dohtarček! Zakaj pa vendar ne poveste omejenim Vašim čitateljem, da je »Ljudska Posojilnica« v Ljubljani raiffeisenska, ustanovljena na podlagi neomejene zaveze, ona v Gorici pa na podlagi omejene zaveze? Zakaj jim ne poveste, da znašajo upravni prispevki Vaše posojilnice 1-8213%, oni ljubljanske pa 0-5875%; zakaj ne poveste, da sloni Vaša posojilnica na dobička željnosti, ljubljanska pa imato že a priori izključeno, — ker je raiffeisenska?!

Hm! »Ljudska Posojilnica« v Ljubljani je nabrala do konca petega upravnega leta le K 5.348.369-03 hranilnih vlog, goriška pa do konca sedemnajstega upravnega leta K 1.263.563-13, ter navajate, da kaj je to 5/4 miliona hranilnih vlog proti »Mestni hranilnici ljubljanski« K 14.403.664-86 koncem l. 1899 in »Kranjski hranilnici« okoli 30 milijonov? Dobro! Ali ni »Mestna hranilnica« nekoliko starejša nego »Ljudska Posojilnica« in celo »kranjska Hranilnica«

ali nima že, če se ne motimo, častljivo starost 80 let?

Dr. Tumi in »izvrševalnemu odboru« se cede sline po denarnih uspehah ljubljanske posojilnice. Z grozo in strahom opazujejo, kako njih zavod počne hirati vsled neumne politike, ki so jo tirali in jo tirajo v denarnem zavodu. Ta jih tepe in še več jih bode tepla. Altrocchè podčrtati z rudečim dolžnike drugega mišljenja nego »narodno-naprednega« in ne sprejemati od njih obresti in odplačila, tudi če so jako točni plačevalci! Da je bil hud boj v tem zavodu, se razvidi že iz tega, da so deleži v prošlem letu nenaravno prirastli za K 48.280—, skoraj vse po odpisu iz hranilnih vlog. Naravno, da so tudi hranilne vloge izdatno padle. Ljudska Posojilnica trdi, da le za K 57.672-80, mi bi pa trdili, da najmanj še za kakih K 100.000 in kako? Čisto priprosto! Kakor čitamo v poročilu je »Goriška ljudska posojilnica« član »Zveze slovenskih posojilnic« v Celju, čigar osrednja blagajna je »Centralna posojilnica slovenska« v Krškem. Toliko ta kot »Ljubljanska mestna hranilnica« posojujejo denarnim zavodom le na ta način, da vložijo denar kot hranilne vloge za katere plača dolžna posojilnica 5% obresti postecipando. In če vzamemo sedaj v roke izkaz hranilnih vlog ljudske posojilnice z dnem 31. decembra 1900 najdemo sledeče sumljive vloge:

Štev.	K
483	2.000—
767	10.000—
777	2.000—
833	4.800—
1340	2.000—
1506	32.000—
1567	2.000—
1568	2.000—
1569	2.000—
1738	2.000—
1748	10.000—
1749	10.000—
1750	10.000—
1751	10.000—
1910	2.000—
1965	10.000—
1966	10.000—

Odnos K 122.800—

Štev.	K
1967	8.000—
2040	2.075—
2041	2.075—
2042	2.075—
2046	2.000—
2047	1.600—
2209	2.000—
2215	1.200—
2216	1.000—
2217	1.000—
2221	1.000—

Preinos K 122.800—

skupno za K 146.825—

Svote hranilnih vlog so redkokedaj tako okrogle koncem leta, ker jim prirastejo obresti, ker pa so te svote izposojene od »goriške ljudske posojilnice« od drugih denarnih zavodov, ali kakor že zgoraj omenjeno: kot naložen denar, moramo ves ta znesek odbiti od stanja hranilnih vlog, in pridemo do zaključka, da je padlo stanje hranilnih vlog vrhu napovedanih K 56.672-80 še za najmanj K 100.000.—

Torej, če primerjamo po naročilu »naprednega« dopisnika bilanco »Goriške ljudske posojilnice« z bilanco »Ljubljanske ljudske posojilnice« pač res lahko presodimo, da je korifeja X pač mojster v »fintah« pri bilanci. Kaj ne, gospod doktor, ali ni res, da govorite iz prakse, da se promet lahko zviša s tem, da se jednake svote pri transakcijah vlačijo po vseh kontih, ali pa, kakor ste delali prve leta pri »Trgovsko-obrtni zadrugi«, da ste prenašali denar iz zadruge v posojilnico in viceversa vsaki dan po nekolikokrat, kakor je to notorično znano že povsod. In ali bi ne štel še jako rad »kronice« »Ljubljanske ljudske posojilnice«, kakor ste jih šteli, notabene ste jih šteli, pri »Trgovsko-obrtni zadrugi«, (saj ne morete svetu utajiti, da ste bili romali k dr. Šušteršiču v Ljubljano prositi kredit in ste ga tudi dobili za zadrugo), in kako bi ga bili radi šteli pri Vaši posojilnici, a Vam je delala ljubljanska posojilnica preveč sitnosti s tem, da je zahtevala imenik članov in še druge akte, tako, da se je pobratim Gibršček rentočil vsled te »sitne zahteve«?

Da, da, le sedi »Slovenska Zadruga« na Tvoj neutralni (?) kritični stol, in piši:

žene drugače, nego ž njo vred. Predpisal mi je pač razna zdravila, a ta so že posla, in jaz ne vem, ali je smem ponoviti. Dasi ni ravno daleč, se vendar ne moremo tako pogostoma voziti v Trst. — Oh, kako to vrta po glavi!

M.me Paipol: Allez Vous promener; pojdite malo na vrt, da Vam dobro dene; Mais tiens — da ne zabim — vos themes français? Oddajte Svoja francoska nadloga; do danes ga je bilo prinesiti.

Zlatica (jej ponudi zvezek): Voici, Mademoiselle!

M.me Paipol (prebira v njem): Pridna, kakor toujours, ma chere Zlatica.

Ilka: Moj Bog! jaz nisem naredila naloge. — Kaj naj ji zdaj rečem—?

M.me Paipol (zapira zvezek): Eh bien, Ilka, le vitre —

Ilka (jecljaje): Mojo — oh — oprostite, jaz sem pozabila zvezek doma.

M.me Paipol: Envoyez le chercher, pošljite ga ponj, vite, vite! saj je samo par hiš od tukaj proč.

Ilka (v zadregi): Da — pa —

M.me Paipol: Eh bien —

Ilka (za se): Kako naj se naglo rešim? (Glasno): Hišna mi je črnilo polila po nalogi.

»V Gorici vlada strašno klanje na denarnem polju, »baje« je tam neki odlični gospod (dr. Tuma) izrazil se proti raiffeisenskim posojilnicam, »baje« napada isti gospod slepo vse denarne zavode, ki niso v njegovih rokah, »baje« povzdiguje svojo posojilnico do najtrdnjšegega zavoda daleč na okolo, trdnjšegega od »Monta« in kmalu tudi od »avstro-ogrske banke«, »baje« kaže svojo narodno-gospodarsko borniranost, ker se bliža čas volitev, baje — Punctum!

„Edinost“ in dr. Tuma.

V »Edinosti« je priobčil neki »Goričan« tri članke, v katerih razpravlja naše goriške razmere s posebnim ozirom na gospodarsko stališče »nar-napredne« stranke. Ti članki »zbočili« so dr. Tumo tako hudo, da je poslal imenovanemu listu proti-članek s svojim podpisom, ki ima namen — uničiti ali vsaj zmanjšati utis prvih. . . .

»Edinosti« smo hvaležni, da je priobčila Tumov odgovor, kajti uverjeni smo, da njeni čitatelji so razumni ljudje, in kot taki izpoznajo pač lahko iz tega odgovora samega, kaj je dr. Tuma in kolike vrednosti je njegova organizacija.

Dr Tuma pravi, da program »narodno-napredne« stranke zahteva svoboden razvoj slovenskega ljudstva, priznava vsem stanovom enake pravice in dolžnosti in izključuje nadvlado katerega-koli stanu; izključuje pa zadruge, ki služijo političnim svrhám klerikalne organizacije. Potem takem nema nobena druga stranka razen »narodno-napredne« pravice osnovati katere-koli zadruge, tudi ako bi bila ta še v toliko korist našemu narodu, kajti Tumi je vse klerikalno, kar ni ž njim. In vendar priznava dr. Tuma vsem stanovom enake pravice! Duhovnik ne sme ustanoviti posojilnic, ne sme oživljati zadrug, če bi bila ta podjetja še takó plemenita, koristna in v prilog našemu narodu. Tega dr. Tuma ne dopušča, le njegova stranka sme vse, le ona ima te predpravice.

»Trdno sem prepričan, da zastopa politična stranka v Trstu popolnoma ta načela«; nadaljuje dr. Tuma. Kako? Je li res, da ne pripuščajo gospodje v Trstu,

M.me Paipol: Quel malheur; a prinesite ga vendar. Bom videla vsaj, ali ste bil pridna.

Ilka: Kaj mislite vendar, Mademoiselle! Seveda sem nalogo naredila, a ni mi ostajalo časa, da bi jo bila prepisala, in na to je mama knjižico zaklenila, da Vam jo sama pokaže in me opraviči. Jaz res nisem mogla nič za to. . . .

M.me Paipol: C'est autre chose; tedaj jaz prišla sama tja, da malo pokramljala avec Madame votre mere; imam ravno urico časa a disposition.

Ilka: Sveta nebesa! (Glasno.) — Da — pa mamá zdaj ni doma.

M.me Paipol: Cela ne fait rien. To ne stori nič. Jaz bom počakala. Je kmalu poldan, elle sera bieuót de retour.

Ilka (za-se): Kaj naj zdaj hitro rečem? (Glasno): A ona se vrne šele jutri, — je odpotovala —

M.me Paipol: C'est autre chose! Zakaj mi niste tega hitro povedala. Če je tako, potem naturelment ne morem čakati.

(Dalje prih.)

LISTEK.

V hudih zadregah.

Vesela igra v enem dejanju.

OSEBE:

Gospa Ivana Srebetova; Zlatica, njena hči; gospa Ivana Silova; Ilka, njena hči; Mademoiselle Paipol, učiteljica; gospica Seršanova, modistinja; Lenka, hišna pri gospej Srebetovi.

(Dejanje se vrši v malem mestu na Primorskem v hiši gospe Srebetove.)

(Soba v Srebetovi hiši. Na desni pisalna miza, na levi večja miza, na kateri leži nekóliko knjig. Vrata v sredi in na desni.)

I. prizor.

Mademoiselle Paipol, Zlatica, Ilka (sedé pri mizi na levi.)

Zlatica (prevaja): — et telles étaient les conséquences d'une seule mensonge — in to so bile posledice ene same laži!

Mademoiselle Paipol (lomislovensščino): C'est juste, finissons pour aujourd'hui; naredimo danes konec leksijona.

Ilka: Povest je bila jako zanimiva, a vendar nekako neverjetna. Ena sama mala laž — kakoršne se dostikrat delajo skoro brez premisleka, naj bi imela tako usodepolne nasledke! Kaj takega se vendar ne dogaja v življenju.

M.me Paipol: O celá se peut, o to bilo ze mogoce; en sam beseda

neresnicen, nepremisleno govorjena, ga stori dostikrat narediti druga in tretja, dokler se je zapletena mreza od samega laži, ou l'ou ne peut plus sortir. Pour cela, mes jeunes filles, vzemitega k sercu izrek: Resnica nad vse! — Mais passons là — dessus! Prikodnja teden bo imela leksijon pri Vas, Ilka, n'est ce pas?

Ilka: Da, Mademoiselle, en teden pri meni, en teden pri Zlati, tako je dogovorjeno.

M.me Paipol: A potem bodete imela malo več atencion, Ilka, pas si distrait! Menda Vam šumi že po glavic okcet Vaše cousine, ki ga bo jutri.

Ilka: Saj bode to prva ženitev, ktere se deležim.

Zlatica: In me se je veselive že cele tedne.

M.me Paipol: Torej Vam očem za danes pardonier in nic tožiti a Madame votre mere, toda, kakor sem rekla, bolje paziti pour la prochaine fois. (Ustane.)

Zlatica: Dobro, da je ura končala! Mene zopet strašno glava boli.

M.me Paipol: Pauvre enfant! in proti temu nima nic pomoci?

Zlatica: Zdravnik iz Trsta, kterega sem z mamó konsultirala, meni, da je to z bledico v zvezi in da se ne pre-

li vodijo tamošnja politiko, nobene gospodarske organizacije, tudi če bi bila še toli potrebna in koristna za naš ubogi narod, ako bi ta izviral slučajno iz duhovskega stanu? Je li res, da zavirajo tržaški politiki v Istri vse gospodarske organizacije, ki so v rokah duhovnov in gospodov, kateri ne odobrujejo delovanja „nar. - napredne“ stranke na Goriškem? Je li res, da se ne držijo tržaški politiki načela, da je vsak Slovenec poklican v to, da pomaga na narodnem polju in da ne sprejemajo z veseljem vsakega v svoj narodni delokrog naj si bodi ta odvetnik ali profesor ali duhovnik, kmet ali obrtnik? Ne, to ni res, to trdi le oni dr. Tuma, kateri je iskal in našel podpore za svoje zavode v Ljubljani pri „Ljudski posojilnici“ ter je to podporo hvaležno sprejemal, dokler ni zadnja spoznala njega in njegovih pravih namenov ter mu ni podpora odrekla. Zato zabavlja sedaj čez ta denarni zavod in dr. Šusteršiča in hoče svetu dokazati, da so vse Raiffeisnove posojilnice v naši deželi le postojanke imenovanega gospoda*). In vendar je znano slehernemu Goričanu, da imajo ravno te posojilnice preveč svojega denarja ter ga oddajajo drugim, osobito liberalnim. Če sploh le nekoliko diši kaka posojilnica po „nar.-naprednem“ tabaku, je njena blagajna gotovo vedno prazna.

Kdor vse to vé in vidi, kakó se je utaboril dr. Tuma v prostorih „goriške ljudske posojilnice“, kako se v onih prostorih brez usmiljenja tožarijo oni, ki nočejo prodati mu svojega prepričanja, kakó plačuje z denarom goriških „troto“ svoje agitatorje v obeh denarnih zavodih, v katerih neomejeno gospodari, koliko obresti plačujejo oni ubogi obrtniki in trgovci, ki so siljeni iskati si posojila v „trgovski-obrtni zadrugi“, — kdor vse to pozna, ta vé še le povsem ceniti Tumov organizatoričen talent in njegovo nevoljo zoper vsako drugo organizacijo in vsako podjetje v prilog našem ljudstvu.

Ne čudimo se trditvi, katero je Tumova želja rodila, da čaka vse te zavode žalosten pogin, kajti mož ima tako visoke misli sam o sebi, da si niti misliti ne more, kako bi vspevalo podjetje, kateremu on ne da vsaj svoj „placet“; čudimo se pa gorostasnemu protislovju, katero nudi čitateljem „Edinosti“, pišeč: „Narodno-napredna stranka ni pričela boja, ampak je istega le sprejela pod načelom, da vsak denarni zavod mora biti jednoten in neodvisen od političnih strank!“ „Zato je vodstvo obeh zavodov po tem poštemem gospodarskem načelu moralo delati na to, da se politično strankarstvo izloči in... da postaneta zavoda gospodarski organizem narodno-napredne stranke same“.

Tumovo poštemo načelo je torej, da vsak denarni zavod mora biti neodvisen od političnih strank, zato ga je treba postaviti v gospodarski organizem jedne same politične stranke. In tak zavod naj uspeva in naj ga vsi domačini podpirajo!! No, mi smo uverjeni, da so se celo stavci pri „Edinosti“ debelo pogledali, ko so čitali to „pošteno gospodarsko načelo.“ Ako hočejo tržaški politiki uničiti v najkrajšem času sad vsega svojega trudapolnega delovanja, naj se poprimejo tega „poštenega“ načela. V kratkem se prepričajo o njegovem čudovitem učinku, kakor se bode tudi dr. Tuma kmalu o njem prepričal.

Predaleč bi zašli, ako bi hoteli razmrevariti vse budalosti, katere je voditelj „narodno-napredne“ stranke napisal in objavil v „Edinosti“ s prazornim namenom, da bi zamrenil vsaj oddaljenim tržaškim Slovencem oči in da bi vsaj ti ne začeli dvomiti na njegovem organizatoričnem talentu; pojasniti moramo pa še njegovo trditev, „da niso bila osebna vprašanja pravi vzrok političnemu razporu na Goriškem, temuč le gospodarska organizacija, katera se je ustanovila ti-

*) Dr. Tuma se je svoječasno sam ponudil dr. Šusteršiču, da bi mu pomagal ustanovljati take „postojanke“ na Goriškem. Op. ur.

homa od leta 1895 do 1898, katere se je dr. Gregorčič še le l. 1898 zavedel ter se jel nanjo naslanjati, ko je spoznal njen pomen in njeno moč“.

Da bi znali prav ceniti tudi oni, katerim niso znane bolj podrobno naše razmere, to Tumovo trditev, treba, da pojasnimo sledeče: Goriški razpor izbruhnil je še l. 1899 in do takrat sta — vsaj navidezno — složno delovala pri narodni organizaciji tudi dr. Tuma in A. Gabršček, katera sta opetovano poudarjala, da je bilo vse njuno delo, kar je „Sloga“ storila. Tačas nista videla „klerikalne“ ustanovitve posojilnic, nista svarila pred njimi in nista hotela ali vedela nasvetovati proti-organizacije; še le po razporu našla sta svoj „organizatoričen talent“. Govorilo se je že tačas, da imata imenovana gospoda med seboj skrivno zvezo ter da hočeta izbacniti s pomočjo „trgovsko-obrtno zadruga“, posojilnice in tiskarne vse goriške „trote“ in njihovega voditelja iz političnega polja ter organizovati novo strujo. Dr. Tuma sam je pisal v znanem pismu svojemu rojaku, da se grofa Coroninija iznebi tako ali tako ter se je tako zaničevalno izrazil o dr. Ant. Gregorčiču in drugih poslancih, da se je takoj iz onega pisma že razvidelo, kaj namerava. Tu ni šlo za načela, temuč za osebe. Da je temu tako, je potrdil opetovano imenovani gospod tudi pri različnih javnih nastopih. V istinito potrdilo te trditve navajamo tu doslovno par njegovih izjav:

„Bodejo mi vsi odličnejši pristaši „narodno-napredne“ stranke priznali, da sem jeseni l. 1899. odklonil kandidacijo za drž. zbor z motivacijo, da meni ni na tej časti biti državnim poslanec in da jo odklanjam ravno zato, ker je šel ves boj l. 1899 za osebe in ne za načela“.

In na zaupnem shodu „narodno-napredne“ stranke 8. marca l. 1900 je isti dr. Tuma rekel: „Vsaka stranka, ki nastopi v javnem življenju, se drži na gotova načela. To je važno tem bolj pri nas, ker se je dosedaj naša politika sukala samo okoli oseb in okoli tako malenkostnih stvari, da človek strmi, da se resni gospodje s tem pečajo“.

Tako je govoril in pisal dr. Tuma leta 1900 in 1901., in v „Edinosti“ trdi, da pravi povod goriškemu razporu niso bila osebna vprašanja, temuč narodnogospodarska. Tako hoče „farbati“ ta gosp. čitatelje „Edinosti“.

Dopisi.

S Krasa, 14. maja. — Odgovor na notico priobčeno v „Soči“ dne 11. maja št. 58. Istinit dopis, priobčen v „Gorici“ dne 4. maja št. 36 ne ugaja „Sočinemu“ šefu, zato ker je malce potipal njenega maziljenca, tedaj je pribila svojo „resnico“: „G. deželnega poslanca Muhe dne 2. maja ni bilo v Komnu ne tisti dan, kakor ga ni bilo tam že 5 let“. Mogoče se isti smatra „deželnim poslancem“ le v Gorici, drugače pa da je le mož s čemur se peča: torej pri zadnjih državnozbornskih volitvah je bil — mešetar.

Bodi temu kakor hoče! Jaz nisem bil istega dne v Komnu, nisem štel naprednjaških glav, tudi ne videl Muhe, a pristna je istina, da je poslanec v prijatelj — naprednjak pravil: „Muha, K. Š. in M. so se odpeljali v Komen, kjer ima naprednjaška stranka svoj sestanek“. Naravno, iz tega se je rodil dopis, ki je povsem resničen. Ako naprednjaki lažejo o svojem poslancu — ni moja krivda — ker laž je njih svojina.

Glede mnenja o agitaciji in zabavljanju na „farje“ i. d. je vsekakor pravo, kajti kjerkoli se zbera privrženci „Soče“, zabavljajo čez „farje“, da, tudi samega g. poslanca, kakor tudi druge „Sočine“ naprednjake bi se vžalilo, ko bi se javilo, da se ne spuščajo v agitacijo in zabavljanje na „farje“ in „Slogino“ stranko.

Notica pristavlja, da ta dopis je v zvezi z drugimi ter da bi „klerikalci“ „strašno radi“ zmagali pri prihodnjih deželnozbornih volitvah na Krasu, zato da smešimo Muho. G. poslanec Muha je bil zadnjič izvoljen od „klerikalcev“, prihodnjič bode, znabiti, izvoljen od „liberalcev“; krščanskim možem menda ne kaže ogrevati se za moža, ki je nadahnjen „Sočine“ pameti. Za vse druge psovke ne dam groša.

Rojaki! ne poslušajte modrijanov v krogu „Soče“, ter postavite se na lastne noge, vodi naj Vas lastno prepričanje; ne bodite ne „liberalni“ ne „klerikalni“, ampak bodite možje, ljubeči svoj rod, svojo zemljo, vero, dom in cesarja ter ne pustite se voditi od ljudi, kojim je pri srcu njih čast in mošnjček, a ne naše blagostanje.

Kraševec.

Iz Škrbine, 14. maja. — „Lep, o j lep večer je nama bil“. Naša vas je postala imenitna, kajti rapidno fré od nas dopisi v prefrigano „Sočo“, naj jih sestavlja Volek ali krava, da se le dela zgaga. — Nič čudno! Škrbina je bila od nekdanj imenitna vas, kajti sosedje so jo nazivali: „Škrbina, polna kruha in vina“. Poleg tega ima več živčih in pokojnih duhovnov in druge inteligence, ki širom domovine vrše svoje častne službe. Pred 30. leti je pri nas cvelo blagostanje, a dandanes slaba letina in trtna uš spravljaja naše pridne v obče poštene prebivalce v siromaštvo, a v tem letu se je vgnjezdila „liberalna uš“. Ta misel me je obvladala, ko sem čital dopis v „Soči“ št. 56.

Dopisnik se pobalinsko zadira v nekega sovaščana, ki niti ni pisal onega dopisa priobčenega v „Gorici“ št. 33. Toraj le počasi, da si ne polomite rožičkov! — Za vse laži, sramotnje in obrekovanje v istem dopisu imam le pomilovanje! — Pribijem pa, da kar sem pisal v „Gorici“ št. 33, je pristna resnica. To mi pritrde vsi zares pošteni Škrbinčani, kajti ako bi bil naš g. župan takšen mož kakoršnega slika dopisnik, bi nam ne bil županil blizu štirideset let ter menim, da niso naši vaščani imeli slame v glavi, ker so ga tolikrat zaporedoma volili.

Dragec, kaj hočeš še več? Ako bi imel le količkaj soli in poštenja, moral bi spoštovati našega blizu sedemdeset let starega župana. — Špartanec bi takemu tantinu izdril jeziček v izgled ostalim, da starost in poštenost je treba spoštovati. Nič čudnega, ako ne bode izvoljen v prihodnje — saj je osivel v službi za blagor svojih soobčanov, — a čudno je, da jajce več ko puta vé. Šerbinec.

Politični pregled.

Državni zbor.

Zadnje svojo sejo v tem tednu je imela poslanska zbornica v torek. V tej seji se je rešil zakonski načrt zadevajoč davščino na žganje, v drugem in tretjem branju. V tej seji je prišel na vrsto tudi predlog vinorejskega odseka glede odprave vinske klavzule pri sklepanju nove trgovinske pogodbe z Italijo, ki se ima izvršiti leta 1903. Vinorejski odsek je predlagal, naj se pri sklepanju novih trgovinskih pogodb naloži na inozemska vina uvozna carina 40 K v zlatu in le tedaj, ako bi drugače ne šlo, naj se ta carina pri nekaterih vinih iz Italije zniža na najnižje 25 K. To resolucijo je zbornica sprejela. S tem pa še nikakor ni odpravljena nevarnost vinske klavzule, kajti minister za trgovino svetoval je zbornici, naj v tej zadevi še ničesar ne sklepa ter rekel, da se vlada tozadevne debate niti udeležiti neče. A zbornica ni ustregla tej ministrovu želji, marveč vsprejela je odsekove predloge. Ministrova izjava pa je očito pokazala, da je bilo vladi jako neljubo, da se je sploh zbornica s to zadevo pečala. V koliko se bode torej ozirala na želje in sklepe poslanske zbornice pri sklepanju nove pogodbe z Italijo, ne more danes nikdo slutiti, četudi je trgovinski minister zatrjeval zbornici, da bode vlada pri sklepanju nove pogodbe posebno pozornost obračunala koristim naših vinogradnikov. Prihodnja seja poslanske zbornice bode šele v ponedeljek. Čas med torkom in ponedeljkom pa porablja odsek za zgradbo kanalov v to,

da se posvetuje o dotičnih vladnih načrtih, ki imajo priti v zbornico še v teku tega zasedanja, ki bode trajalo po naj-novejših dispozicijah do 12. junija t. l.

Prihodnji teden pridejo na dnevni red najprej investicije, torej tudi zgradba druge železnične zveze s Trstom. S tem predmetom se bode bavila zbornica celi teden tako, da pride do drugega in tretjega branja dotičnih vladnih predlogov v petek pred Binkošti. Od srede naprej imela bode zbornica po dvoje sej na dan. V predpoldanskih sejah se bode pečala z investicijami, v večernih pa z določevanjem delavnika, posebno pri rudokopih, kateri se misli znižati na devet ur.

Deželni zbori.

Poroča se češkim listom, da misli vlada sklicati deželni zbor češki na dan 18. junija. Vsi pa so mnenja, da se tudi drugi deželni zbori skličejo za ta čas. Po najnovjših sporočilih se snide isterski deželni zbor zopet v Poreču; iz Trsta pa prihaja vest, da so hrvatsko slovenski isterski poslanci sklenili, da se nikakor ne udeležijo deželnozbornskih sej v Poreču.

Cesarjevo potovanje v Prago.

Po najnovjših dispozicijah odpotuje Nj. Velič. cesar dne 12. junija zvečer na Češko, kjer se bode mudil štiri dni. V Pragi ostane dva dni, ondí se bode udeležil predstave prvi večer v češkem gledališču, drugi večer pa v nemškem. Poleg Prage obišče cesar tudi mesti Litomeřice in Ustje ob Labi. Temu potovanju pripisujejo listi velik političen pomen in izražajo nado, da prične s prihodom cesarjevim na Češko med obema na Češkem živečima narodnostima bolj prijateljsko razmerje in da bo prva posledica temu se pokazala v mirnem delovanju našega parlamenta. Cesarja ni bilo v Pragi že deset let.

Sestanek v Opatiji.

Te dni sta se sešla v Opatiji grški in rumunski kralj. Temu sestanku pripisujejo nekateri listi posebno politično važnost. Nekateri menijo, da je razgovor mej kraljema naperjen proti ruskemu uplivu na Balkanu, drugi pa, da se tiče zgolj mejsebojne politike mej Grško in Rumunijo ter najbrže tudi macedonskega vprašanja. Vsekako prenatragljeno je ugi-bati o uzrokih tega sestanka, ker je mogoče, da so isti vse druge nego politične naravi.

Slavlje v Sredu.

V Sredu, glavnem mestu Bolgarije, je bilo te dni o priliki polaganja temeljnega kamna za spomenik carja osvoboditelja Aleksandra II. veliko narodno slavlje. O tej priliki je sporočil bolgarski knez ruskemu carju brzojavni pozdrav, ki se nekako tako-le glasi:

Vaše Veličanstvo! — Ves bolgarski narod se združuje danes v misli, da s polaganjem temeljnega kamna za spomenik Vašega Veličanstva presvetlega deda in nepozabnega osvoboditelja bolgarskega naroda, počasti spomin svojega dobrotnika in rešitelja. V svojem imenu in v imenu vsega bolgarskega naroda zagotavljam Vaše Veličanstvo naj-globočje hvaležnosti in udanosti, katere izraz je današnji dan in ki naj ostane ohranjena v naših srcih tudi presv. unuku carja osvoboditelja. Na to je odgovoril car s sledečo brzojavko: „Izredno meje razveselilo, kar čujem iz ust Vaše kraljeve Visokosti, ker polaganje temelja za spomenik carja Aleksandra II. smatram za izraz hvaležnosti bolgarskega naroda, ki je po volji mojega nepozabnega deda poklican k samostojnemu življenju. Vsa Rusija se veseli današnjega bolgarskega praznika. Iskreno se zahvaljujem za čute, ki mi jih je izrazila Vaša kraljeva Visokost v svojem in v imenu Bolgarov. Nikolaj“. — Dočim pa je to slavlje v Sredu našlo najboljši odmev v Rusiji, pa ga ni našlo na turškem dvoru, kjer še niso pozabljeni udarci, katere je Turčiji zadala osvoboditev bolgarskega naroda.

Vodna zveza mej Kaspijskem in Črnim morjem.

Petrograjski listi poročajo, da je prošnja privatnih podjetnikov za zgradbo morskega kanala, ki bi spajal Črno morje s Kaspijskim, ki je bila vložena v ruskem ministerstvu za komunikacije, te dni bila ugodno rešena ter da je finančno ministerstvo isto priporočalo carju v potrjenje. Na čelu temu podjetju stoje vojni inženjerji Oševskij-Kruglika in Zarakovskij ter angleški podanik Wilson. Dolžina kanala bi znašala 550 verst (588 kilom). Stroški so proračunjeni na 300 milijonov rubljev. Podjetniki računajo, da bode znašal letni promet na tem kanalu do 450 milijonov pudov (80 milj. metr. stotov.) — Za gradnjo tega kanala se že vrše priprave 30 let, a radi velikih stroškov ni prišlo do uresničenja. Ta kanal bode vezal Srednjo Azijo s Sredozemskim morjem in bode velikan-ske gospodarske važnosti za Rusijo.

Turčija in evropske pošte.

Turška vlada že dalje časa nerada gleda, kako se razvijajo v Turčiji evropski poštini uradi, ki niso baš v korist turški upravi. Radi tega je večkrat skušala da odpravi evropske pošte. V ta namen je skrbelo za to, da se domača poštna služba kolikor mogoče izpopolni, kar se je po nekod tudi že zgodilo. To je eden vnanjih ali navideznih razlogov za to, da je turška vlada z nova poskusila storiti odločen korak proti evropskim poštnim uradom. Kakor se čuje, se je zgodilo prav po izrečnem nalogu sultanom, da so se turški uradniki vrgli na vse evropske poštne urade ter vse pošiljatve odprli in jih zaplenili. Ta nastop opravičuje turška vlada s tem, da se je zasludilo na evropskih poštah v Turčiji mnogo prepovedanega blaga, zlasti pa orožja in nevarnih spisov, ki so v zvezi z mladoturskim revolucionarnim gibanjem. Evropske vlade so že storile korake proti turški in zagrožile s silo, ako se takoj ne popusté oni sovražni koraki proti evropskim poštam. Ta odziv je baje že spokoril turške kroge, da so odnehali.

Nova vojna v Afriki.

Ni še končana v Afriki vojna med Buri in Angleži, že se je unel nevaren spor mej Francijo in Maroko. Marokansko cesarstvo se nahaja v severni Afriki in meji na severu ob Srednje morje, na zapadu ob Atlantski ocean, na vzhodu ob Algerijo in na jugu ob puščavo Sahara in meri blizu 800.000 štirjaskih kilometrov. Ker ima Francozka v Algeriji svoja posestva, so tamošnji roparji Besarabei vedno napadali in pustošili francoske kolonije, vsled česar je bila francoska vojna uprava primorana, da nastopi proti tem tolpom z vojaško silo. To pa je dalo povod tem roparjem, da navidezno iščejo pomoči pri marokanskem sultanu, ki je to pomoč tudi obljubil. Ta korak pa je razburil francosko vlado in je namenila napovedati Maroku vojno. Za vso stvarjo čepi zopet intrigantna Angležka, ki hoče še več pridobiti v Afriki, radi tega hujska sultana na Francoze, katere Angleži mrže, ter mu hoče pomagati na morju. Ako francoska diplomacija ne bode znala spora drugače poravnati, je nova vojna v Afriki blizu.

Angleži in Buri.

V zadnjem času so se zopet množila poročila o položaju v južni Afriki. Vsak dan se vršijo manjše bitke in Kapu, Oranje in Transvaalu in vse to kaže, da vojne še ne bo tako hitro konec. Dewet je v zadnjem času miroval s svojimi četami, to pa radi tega, da na novo organizuje in ukrepi svoje moštvo. Po tem dovršenem delu pa nastopi skupno s Steynom v državi Oranje. Med 24.000 Burov, ki stojé na bojišču, jih je 7000 iz Kapske kolonije. Najnoveja poročila so ugodna za Bure, a neuspehi angležke vojne razburjajo angleški narod; v Angliji je ljudstvo razjarjeno proti vladi radi nakupovanja prostovoljcev, katerih tudi židovski denar več ne spravi na bojišče v gotovo smrt. Burski general Delarey je, kakor smo že poročali, razpršil armado Babingtona in jo uničil tako, da je brez vse moči, a operacije generala Frencha v jugozapadnem delu Transvaala so brez vsakega uspeha. General Botha se je utaboril v Ermelu ter je vsak hip pripravil za napad. On sam je brzojavil Krügerju, da je burska stvar v dobrem tihu ter da ne odloži prej orožja, da zapodi Angleže iz južne Afrike in da bodo obe burski republiki popolnoma neodvisni. Angleški general French je obolel na mrzlici in leži v Kapstatu.

V Kapski koloniji se nahaja mnogo burskih oddelkov okoli Cradocka. Nedavno je Kruitzinger uničil Angležem železnične nasipe. Tako stoji stvar v južni Afriki. Angleži pa si pomagajo s širjenjem raznovrstnih lažij. Tako n. pr. so si izmislili, da je soproga vrhovnega poveljnika generala Bothe odpotovala v Bruselj k Krügerju zaradi posredovanja za mir in da je Kitčener „dovolil“ zapustiti afriška tla. Ker si demoralizovani Angleži že drugače ne morejo več pomagati, zatekajo se pod — žensko zaščito soproge generala Bothe!

O uzrokih vojne v južni Afriki je te dni govoril član spodnje angležke zbornice Markham. Mož je zabrusil v obraz krivičnikom marsikatero bridko. Rekel je mej drugem: Južno-afriške vojne in vse strašne nesreče, ki je zadela angležki in burski narod, so krivi brezvestni denarni špekulantje, pred vsem pa dva žida kapitalista Beith in Eckstein, ki sta igrala najgršo vlogo v južno-afriškem vprašanju. Ta dva je imenoval Markham čisto navadna lumpa, ki sta se hotela okoristiti na krvi nedolžnih ljudi. Govornik je izrekel željo, da naj bi ga omenjena človeka tožila, da bi mu bila potem dana prilika povedati — vse.

Domače in razne novice.

Nj. Visokost nadvojvodinja Elizabeta, pokroviteljica morskega kopaljšča v Gradežu je darovala istemu 300 kron ter mu odredila letne podpore 100 kron.

Odlikovanje. — Gosp. c. k. poštni nadoskrbnik Franc Leban v Opatiji, naš goriški rojak, je bil te dni odlikovan od Nj. Velič. kralja rumunškega z vitežkim križcem rumunske krone. Častitamo!

Imenovanja. — Avskultantoma sta imenovana v okolju trž. v šjega dež. sod. pravna vezbenca gg. dr. Viljem Dolenc in Anton Carli.

Novi davčni nadzornik za sezanski okraj. — G. Tom. Birimiša, rodom Dalmatincez iz Dubrovnika, je pridelen okrajnemu glavarstvu v Sezani, da prevzame tam davčni referat.

Za „Šolski Dom“ je plačalo predsedništvu „Slovensko bralno in podporno društvo“ v Gorici vsled sklepa letošnjega občnega zbora 100 K., za kar se odbor uljudno zahvaljuje.

Izlet. — Deklice deklamatoričnega tečaja „Šolskega Doma“ so napravile pod vodstvom g. Klavžarja v sredo popoldne izlet v Št. Ferjan. V Št. Ferjanu šle so po cesti skozi Grojno, vrnile so se pa v Gorico čez Oslavje. V Št. Ferjanu okrepčale so se nekoliko v grajščinski krčmi, kjer jih je prijazen sprejel g. grajščinski oskrbnik Carara. Tu so si tudi zapele marsikatero mično pesmico ter preživle nekaj lepih trenutkov. — Izleta so se udeležile tudi nekatere gosp. učiteljice „Šolskega Doma“. Počastil je izletnice s svojo navzočnostjo tudi predsednik „Šolskega Doma“ gg. dr. Gregorčič in nekateri drugi gospodje.

Zrelotni izpiti na tukajšni gimnaziji. — Pismeni izpiti mature na tukajšnji gimnaziji so pričeli večeraj. Oglasil se je razun 21 osmošolcev še 5 privatistov.

Goriška ženska podružnica sv. Cirila in Metoda bo imela v nedeljo 19. t. m. v prostorih goriške „Čitalnice“ svoj letni občni zbor z običajnim dnevnim redom, ki obsega poročilo tajnice in blagajničarice, ter volitve novega odbora. Obilne udeležbe prosi

na učelnistvo.

Pomagajte! Pomagajte! — Tako nekako kliče torkovi „Slov. N.“ svojim pristašem na Kranjskem, katerim riše obupni boj „narodno-napredne“ stranke na Goriškem proti „črni internacionali“. Dasi je ta obupni klic prišel v „Narod“ z G o r i š k e g a, vendar so mu dali marko „pristno kranjskega“ izdělka. — Smoter tega obupnega klika pa je — prošnja za denarno podporo „Soči“ in „Primorcu“, oziroma lastniku „Goriške tiskarne“. Bliza se h koncu prvo poluletje, zato treba delati obupno reklamo na vseh koncih in krajih slovenske domovine, da se pokrijejo ogromni stroški za „Sočo“ in „Primorca“, ki presegajo po „Sočinih“ besedah 30.000 kron, ter da še kaj ostane za — I. razred njihovega lastnika zdaj v tem „lepem letnem času“. Kajti možniček se je utegnil nekoliko skrečiti, kar pa ni nobeno čudo, ako se pomisli, da gre toliko tisuč „Soč“ in „Primorcev“, „po deželi“, da jih najdeš, in sicer nečitanih in nenarocenih, za vsakim plotom ter da ljudje v kar pet številk iste izdaje zavijajo gnjati in — svinjske jezike. Ob toliki potratu potem deficit ni nobeno čudo in klic na pomoč je popolnoma na svojem mestu.

Vrhunec brezaktnosti. — Zadržna „Soča“ je čutila potrebo, da se z le njej lastno podlostjo obregne tudi ob nas, kakor da smo se mi kakorkoli dotikali zadeve dr. Staniča, kateri da je „za 3 mesece suspendiran zaradi neke dedne afere“ („Sočin“ citat). Kdor čita naš list, je videl, da mi te zadeve nismo le z jedno besedico omenili ter da je „Sočino“ zadiranje v „klerikalne liste“ in njih „škodoželjnost“ glede našega lista popolnoma neutemeljeno in nizkotno, da ne rečemo kaj več. Sicer pa kaj smo mi — advokate, da bi sploh mogli kazati kako škodoželje nasproti dr. Staniču, tudi ako bi bili tega zmožni? Nam se temveč dozdeva in o tem prav sumljivo priča dolgo govoričenje pisca „Sočine“ nesnažne notice, da prav skrivaj drhti škodoželja srce — advokatom okoli „Soče“, ki se drugače in na vitez štejejo nekatere somišljenike dr. Staniča, a katerim je s — stanovskega stališča dr. Stanič gotovo več ali manj — trn v peti. Ej, brate, ne utajite se nam! „Soči“ pa bi svetovali, ako se že ona valja po blatu, naj ne skuša potegniti v mlakužo še drugih, zadovolji naj se rajši z onimi, ki spadajo zares v njen krog.

Tako se ne izmuznete! — Značilno za duh in vrednost „Soče“ so baš njeni odgovori v stvarah, v katerih se jo poptilpe na njeno najobčutljivejše rakano. Ker se v takih slučajih skuša izmuzniti s tem, da vrže pest blata tija,

od koder se jo je potipalo, pa baš na ta način razkrije svojo pravo goloto. Tako si je šušmarica mislila, da mora storiti na naš potipljpe glede njenega kadenja židovstvu in socialni demokraciji. Na koncu pa pravi, da mi nismo sposobni za stvarno razmotrivanje „vrvenja in življenja“, ki se vrši med nami. O — čó! Počasí! „Vrvenje in življenje“, kakoršno hoče zanesti med nas dr. Tumova zdražbarska klika, nam je prav dobro znano kakor nam je i znano, da vsaka številka „Soče“ in „Primorca“ smrdi prav občutno po židovskem in socialno-mokraškem čee nu. Da se to občuti, pa ni treba hoditi po modrost v Atene.

„Niže ni mogoče“ bi nam morda rekel nek slovenski list, ako bi bili mi kaj takega napisali kakor je napisala torkova „Soča“ o g. Likarju. Pisec one notice, prej stanovski tovariš g. Likarja, se ne sramuje nositi o vsaki priliki na trg svoj osebni žolč do g. Likarja ter se smešiti z njim. Podtika g. L., da je šel agitirat za deželnozborske volitve s svojim „steklim (kako fino!) jezikom“ itd. Mi se ne zanimamo za ono, kar onemogočuje premagovanje pisca „Sočine“ notice, da bi ne kazal na tako pomilovalen način slabe svoje vzgoje, — vprašati bi hoteli samo: „Kaj pa „Sočini“ — „vrabci“, ki švigajo neprestano po deželi, da „malce porekognoscirajo teren“ za prihodnje deželnozborske volitve? Kaj pa Tumovo „pevsko in glasbeno društvo“? Ali niso mar potemtakem v vseh pojocih grlih tega — društva sami „stekli jeziki“, ki hočejo s svojem agitiranjem pripomoči do diktatorstva dr. Tumi, temu „največjemu dobrotniku slovenskega naroda“ proti kateremu se upirajo „najhujši sovražniki“ tega naroda! He?

Občinske volitve v Dornbergu. Iz Dornberga se nam poroča: Dne 14. in 15. t. m. imeli smo tukaj volitve novega starašinstva. Stali sta si nasproti močna in mnogoštevilna naša stranka in pa „liberalna“ stranca, ako se sploh stranca more imenovati. Izid je sledeči: V tretji volilni skupini 14. t. m. oddanih je bilo 147 oziroma 139 glasov za naše kandidate, nasprotniki so vjeli 8 glasov. V drugem razredu naši 44 glasov, Tumovci 0 in v I. razredu naši 17 ozir. 15 glasov, „naprednjaki“ 2 glasova. Sicer so pa imeli „naprednjaki“ tudi za drugi razred nekaj glasov, a so se volitve zdržali ter jo iz volišča popihali z kislimi obrazmi. Ni manjkalo tudi smešnih prizorov pred volitvijo kakor na dan volitve, o katerih vam pa utegne spretejeje pero popisati.

Vandalizem Tumovcev. — Sadovi „narodno-napredne“ ideje so začeli že zoreti. To se je pokazalo v Dornbergu po izidu tamošnjih občinskih volitev. Iz maščevalnosti, ker so pri teh volitvah propadli „na celi črti“ kakor bi rekla „Soča“, so Tumovci porezali v noči od srede na četrtek trte g. županu Berčetu, posestnikoma gg. Jožefu in Vincencu Šinigoj pa so polomili trte in količe v vinogradu.

Jednega so baje že prijeli in to je bil menda tisti, ki se je hvalil že pred volitvami, da bodo, ako ne drugače, pa trte trpele.

Nagla smrt. — V četrtek pop. je priredilo tukajšnje laško kolesarsko društvo dirko od železniškega mosta pri Podgori pa do Viška. Na več krajih dirkališčne črte so bili razpostavljeni člani tega društva, ki so imeli nalogo nadzorovati dirkače. Med temi nadzorovalci je bil tudi Serafin Patscheider, sin lastnice nove kavarne na Corsu. Ko je prišel na določeni mu kraj in to do mosta pri Versi in je tam stopil s kolesa, probedel je h kratu ter se zgrudil na tla. Njegovi tovariši, ki so to zapazili, priskočili so k njemu, ali zanj ni bilo več pomoči, kajti v malo trenutkih bil je mrtev. Najbrže mu je počila srčna žila. Truplo pokojnega so prenesli v mrtvaško kapelo v Romans, kamor je ob petih dospela mati, katero so brzojavno obvestili o nesreči.

Mrtvega iz Soče izveleki so v sredo popoldne okoli štirih delavci, ki delajo most čez Sočo pri Barki. Mož kaže, da bi bil star kakih 70 let. Pri njem so našli uro, ki je kazala na 3:20 minut, 70 vinarjev denarja in pa nek uradni list zadarskega sodišča. Obleka je bila bolj priprostege človeka. Sodiijo, da je bil Dalmatincez, najbrže skočil je v Sočo z namenom, da si konča življenje, kajti malo poprej so ga videle neke ženske, kako je na levem bregu Soče blizu železniškega mosta hodil gori in doli ter tamno zrl v vodo. Šolski otroci pa so videli, kako je raztrgal neko (najbrže delavsko) knjižico ter vrgel kosce v Sočo.

Črešnje. — Nekaj dni že vidimo na našem trgu domače črešnje. Kakor čujemo, se je zarodilo letos vse polno čre-

šenj; želeti je le lepega in ugodnega vremena za časa zoritve in branja črešenj, da jih bode mogoče v lepem spraviti v kupčijo.

Listnica uredništva. — Gosp. dop. iz Dornberga: Ker smo prejeli že poročilo o izidu tam. volitev poprej, — srčna hvala!

Predsednikom avstr. Lloyda je imenovan vit. Becher, dosedanji predsednik pomorske oblasti v Trstu. Njegovim namestnikom pa bode imenovan kakor poročajo dunajski listi, ministerjalni svetnik in trg. ministerstvu Ebner de Ebenthal.

Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu razvije meseca julija društveno zastavo. — Na to slavnost vabi omenjeno pevsko društvo druga slov. pevška društva, da bi se svojo navzočnostjo povelečala dan razvitja zastave.

Pevska društva, ki se odzovejo gorenjemu vabilu, naj do 20. junija javijo ali se udeležé razvitja z društveno zastavo.

Za zlučaj, da bi katero društvo želelo sodelovati pri slavnosti, naj do istega dne naznani naslov pesmi, katero misli peti, da se uvrsti v program.

Slov. šolska Matica v Ljubljani. — Odbor tega najmlajšega slovenskega književnega društva jako marljivo deluje. Posrečilo se mu je že pridobiti prav lepo število priznanih pedagoških pisateljev, ki so z vsem zanimanjem pri delu. Pričakovati je torej, da bodo že prvi sadovi, ki hoče z njimi Matica svoje društvenike obdariti koncem prvega leta pokazali, da hoče z vso resnobo in vne- mo gojiti polje pedagoške vede.

Tudi društvenikov se je oglasilo že lepo število, od katerih jih je 583 letnino že plačalo; med njimi je 8 ustanovnikov. Toda lahko bi jih bilo že več. Pogrešamo med njimi še marsikoga, ki bi ne smel izostati. Še enkrat opozarjamo, da je vsakemu društveniku na korist, če se število društvenikov pomnoži. Čim več denarja ima društvo na razpolago, tem več darov more svojim društvenikom podajati. Še je čas, da se oglase za tekoče leto novi društveniki. Po pravilih se sprejemajo društveniki do konca rožnika vsakega leta.

Povsod jednaki. — Kakor poroča „Slovenec“ se je začelo takozvano kalvinsko gibanje v Slavoniji, katero gibanje ima jednak političen namen, kakor protestantsko gibanje v naši polovici monarhije. V Slavoniji so po tamošnjih občinah naseljeni Madjari dolgo let živeli z domačimi Hrvati v najboljšem prijateljstvu, se priučili hrvatskemu jeziku in niti v najmanjsem niso nasprotovali hrvaščini. H kratu pa se je začela in sicer pod pokroviteljstvom madjarske vlade same po vsej Slavoniji agitacija, za odpad Madjarov od Rima in za pripadanje h kalvinski veri. Po Slavoniji hodijo posebni ogerski vladini agentje. ki pregovarjajo Madjare a tudi nezavedne Hrvate za pristop h kalvinski veri obetajoč jim samostojne madjarske sole. Namen je prozoren: Ogarska hoče dobiti v svojo oblast vso Slavonijo in se je njenim političnim agentom dozjad posrečilo pridobiti že več občin za kalvinstvo. Ako se tej agitaciji pravočasno ne postavi jez, postane silno nevarna narodnemu obstanku hrvatskega naroda v Slavoniji.

Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. — Vsored XIII. glavne skupščine zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev dne 25., 26. in 27. maja 1901 na Bledu. I. V soboto, dne 25. maja. 1. Ob 3. uri popoldne: Seja upravnega odbora v šoli. Vspored a) Poročilo o delovanju vodstva Zaveze; b) določitev poročila za delegacije; c) predlogi in nasveti. 2. Ob 8. uri zvečer: Zborovanje delegacij pri Valtrinju. Vspored: a) Predsednik otvori zborovanje; b) poročilo tajnikovo o delovanju Zaveze in Zavezinih društev; c) poročilo računskih pregledovalcev za upravno leto 1899/1900. (§ 15. pos. r.): č) blagajniško poročilo; d) volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. pos. r.); e) določitev letnih doneskov Zavezinih članov (§ 7. lit. a. Zav. pr.); f) volitev vodstva in upravnega odbora Zaveze (§§ 11. in 12. Zav. pr.); g) določitev vsporeda za glavno zborovanje (§ 24. Zav. pr.); h) določitev časa prihodnji XIV. glavni skupščini Zaveze (§ 22. Zav. pr.); i) predlogi in nasveti. Po zborovanju delegacij bo prijateljski sestanek v gostilni pri gosp. Peternelu, županu blejskem. II. V nedeljo, dne 26. maja. 1. Ob 1/2 7. uri zjutraj sestanek pri Petranu. 2. Ob 9. uri popoldne: Glavno zborovanje po vspredu, ki ga določijo delegacije, pri Valtrinju. 3. Takoj po glavnem zborovanju bo izvanredni občni zbor „Jubilejnega društva „Samopomoč“. Dnevni red: a) Predsednikov nagovor; b) pre- mamba pravil po sklepu lanskega občnega zbora. 4. Ob 2. uri popoldne: Banket v

Luisenbadu. Po banketu vožnja po jezeru in izlet na blejski grad. 5. Ob 8. uri zvečer: Zabavni večer pri Valtriniju. (Vabilo in spored se našle posebe.) III. V ponedeljek, dne 27. maja. Ob 10 uri dopoldne izlet v Vintgar. Za glavno zborovanje so zglasene te-le razprave: 1. Dosedanje smeri in bodoča naloga slovenskega jez. zovnega pouka. Zglasila „Slovenska šolska Matica“. Poroča gosp. prof. dr. Fran Ilešič. 2. Učitelj pospešuj domačo in narodovo vzgojo. Zglasilo „Pedagoško društvo v Krškem“. Poročevalec gosp. ravnatelj Ivan Lapanje. Stavljal bo sledeče resolucije: a) Slovensko in istrsko-hrvatsko učiteljstvo ustanovi in vzdržuj list za domačo in narodno vzgojo. b) Slovensko in istrsko-hrvatsko učiteljstvo se posvetuj o vpeljavi roditeljskih konferenc. 3. Novi poti k umetniški vzgoji mladine. Stavki: a) Naša izornika je odvisna preveč od knjig. b) Narava in izkušnja sta najboljši učiteljici. c) Mladina se preveč „poučuje“. d) Ljubezen do narave, gojenje čutil, vzgojitev roke in očesa. 4. Potreba in korist rokotvornega pouka za dečke v šolski dobi. Stavki: a) Veselje do delavnosti. b) V mladosti je treba začeti za poznejše življenje. Oboje zglasilo „Učiteljsko društvo za ormoški okraj“. Poročevalec gosp. naučitelj Ant. Porekar.

Vodstvo Zaveze.

Židje in krščanska kri. — „Deutsches Volksblatt“ javlja, da bodeta v državnem zboru prišla v razgovor dva zanimiva slučaja. V bližini Dunaja so prišli na sled, da je nek žid odvezel krščanskemu dekletu kri. Ko je policija prišla na sled dejanju, se je žid obesil na jermenu. Drug slučaj se je zgodil v neki vasi v Galiciji. Žid je krščanskemu dečku prerezal členke na roki. Dvajset prič potrjuje izpovedi dečkove.

Proti gibanju „Los von Rom.“ — Dne 13. t. m. je priredilo društvo krščanskih socijalcev na Dunaju na vrtu nadvojvode prestolonaslednika Frana Ferdinanda sijajno veselico na korist katoliškega šolskega društva. Navzočih je bilo nad 60.000 oseb, med njimi mnogo plimstva in častnikov. Protektorat na veselici je prevzela nadvojvodinja Marija Jožefa. Navzoč je bil tudi nadvojvoda Oton. Ta veselica je bila očitna demonstracija proti izdajskemu gibanju velikonemških krogov.

Kako delajo s kmeti v Galiciji. — Poljski kmetje se res ne morejo pritoževati, da bi se jim gojilo predobro. Kar jim ne vzame žid, to si razdele drugi gospodje. V Janovu se je zgodilo sledeče: Chlop Stefan Taratula je prišel k davkarju plačat davek in ponižno vprašal davkarja Josipa Lekwarskega, koliko ima plačati. Davkar ga zmerja in sledajič mu zasoli nekaj debele klofut in sluga je kmetu ven vrgel. Potem se čudimo, zakaj ubogo ljudstvo trumoma Galicijo zapuša.

Električna železnica Pariz-Bruselj-Antwerpen. — V Parizu se je sestavila francosko-belgijski sindikat pod patronanco belgijskega kralja, katerega namen je, izvršiti električno brzoželeznico iz Pariza v Bruselj in od tod v Antwerpen. Kapital družbe znaša jedno milijardo frankov. Vožnja iz Pariza v Bruselj bo trajala jedno in pol ure, iz Bruselja v Antwerpen pa deset minut.

Skedan tat. — Začetkom tekočega leta je v Mille na Francoskem bilo ukrađenih vdovi Fenayran 80.000 frankov. Sedaj je dobila vdova svoj denar nazaj. Prinesel ga ji je župnik, kateremu je svoto izročil skedan tat pod zavezo spovedne molččnosti.

Št. 1133.

Razpis dražbe.

Podpisano županstvo naznanja s tem, da se odda po javnej zmanjševalni dražbi popraviljanje župnišča v Št. Martinu (v Brdih). Sklicna cena tega dela je 6937 K in 6 vin. Načrt, stroškovnik in gradbeni pogoji so razgrnjeni na ogled v občinski pisarnici v Kozani ob uradnih dneh in urah.

Dražilo se bode dne 28. maja t. l. od 10.—12. dopoldne v občinskem uradu v Kozani.

Udeležnikom dražbe je položiti pred začetkom te 5-odstotne varščine. Pismene ponudbe (oferte) se tudi sprejemajo pred dražbo.

Županstvo Kojsko v Kozani,
dne 15. maja 1901.

Župan:
Reya.

Dunajska borza.

14. maja 1901.

Skupni državni dolg v notah	98:50
Skupni državni dolg v srebru	98:05
Avstrijska zlata renta	117:95
Avstrijska kronska renta 4%	97:50
Ogerska zlata renta 4%	117:55
Ogerska kronska renta 4%	93:05
Avstro-ogerske bančne delnice	16:71
Kreditne delnice	696—
London vista	240:35
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117:52 1/2
20 mark	23:51
20 frankov	19:10
Italijanske lire	90:65
C. kr. cekini	11:32

Br. 625.

Razpis dražbe.

C. kr. okrajni šolski svet v Gorici razpisuje zmanjševalno dražbo za zgradbo novih šolskih poslopij brez učiteljevega stanovanja za jednorazredni ljudski šoli na Gradišču in v Bukovici.

Sklicna cena za prvo stavbo je 5895 K 3 h, za drugo 5255 K 64 h.

Načrti, prevdarki in gradbeni pogoji so razgrnjeni na ogled v uradu c. kr. okrajnega šolskega sveta v uradnih urah.

Sprejemajo se le pismene ponudbe, katerim treba priložiti 5-odstotno varščino. Rok za vlaganje ponudbe potече dne 1. junija t. l. ob 12. uri popoldne.

C. kr. okrajni šolski svet.

V Gorici, 13. maja 1901.

Predsednik:
Attems I. r.

Št. 530.

Razpis dražbe.

Pisoče naznanja s tem, da razpisuje tukajšnji cerkveno-skladovni odsek zmanjševalno dražbo zgradbe novega župnišča v Opatjemselu.

Sklicna cena je 15023 K 46 v. Načrt, stroškovnik in gradbeni pogoji so razgrnjeni na ogled v občinski pisarnici ob uradnih urah.

Dražilo se bode dne 28. maja t. l. od 10.—12. ure dopoldne tukaj.

Udeležnikom dražbe položiti je pred začetkom te 5 od sto varščine.

Županstvo v Opatjemselu,
dne 2. maja 1901.

Župan:
Marušič.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijske n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf) Ciril-Methodovo kavo in Ciril-Methodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.
v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohišva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „**Marijanje**“ t. j. ličnih in trepežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiriidelno kegljišče za vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Knjiga „**Naši narodni grehi**“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotroču g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekoristni knjigi in naročajte si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici,

Gosposka ulica hiš, št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izbiri, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu lekarnarju G. Piccoliju v Ljubljani priskrbeno zahvalo za doposlane Jim-stekleničice

— tinkture za želodec —

in so njemu z diplomom dné 27. novembra 1897 podelili naslov »Dvorni založnik Nj. svetosti« s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Nj. svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji priporočajo bolehalim G. Piccolijevo želodčno tinkturo, katera krepča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje. Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccolij, lekarnar »pri angelu« v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1:26 a. v.; po 24 steklenic za gl. 2:40; po 36 za gl. 3:50, po 70 za gl. 6:50, po 110 za gl. 10:30.

— Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Josip Valentinčič,

pekovski mojster

v Gorici v Raštelju št. 29.

priporoča

vedno sveži kruh navadni in najfinejši,

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrjnene“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporoča iz lastne zaloge izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena preprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

— Cena je zelo nizka. —

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, pripravo za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan), mehove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vešana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotročih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

Gumijeva obvezila

najboljše vrste.

za cepljenje trt na zeleno

so na prodaj

na debelo in tudi na drobno

pri

F. Papis-u v Gorici,

v Raštelju hiš. št. 31.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
pripoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

